

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Нахай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі.

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУВОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Наш шлях.

Шлях, які выбрала сабе „Сялянская Ніва“, зьяўляецца сапраўды адзіным магчымым шляхам, ідучы па якім увесь наш народ можа вызваліцца з путаў няволі, якія з рожных бакоў заціснулі нашу гаротную долю. Але кожны шлях, што вядзе да лепшай долі, зьяўляецца вельмі цяжкім, а дык і шлях, па якім увесь час ідзе наш орган, мае бесканечныя перашкоды. Гэтыя перашкоды ставяць нам усе тыя, што ня хочуць вызвалення з гаротнай долі нашага сярмяжнага народу. Усе цяперашнія ўладары ўсіх частак Беларусі, з маленькімі рожніцамі, аднак усьцяж імкнуцца да замацавання існуючага палажэння, да спынення нацыянальнага беларускага руху, бо разумеюць добра, што нацыянальнае ўсведамленне нашага сялянства і арганізаванасць яго ў сваім саюзе можа стварыць такую сілу, якая ў корні зменіць няволю на самастойнае жыццё і гэтым спыніць усю эксплуатацыю працоўнага сялянства рожнымі чужынцамі. Беларусь, як сялянская старонка, павінна належыць да працоўных гуртцаў, толькі працоўныя масы могуць у ёй кіраваць палітычным, грамадскім і гаспадарчым жыццём. Аб іншай капіталістычнай ці буржуазнай уладзе ня можа быць і гутаркі, бо мы ня маем сваёй буржуазіі ў тым значэнні, як гэта разумеюць нашы сялянскія гуртцы. Беларускае грамадзянства складаецца амаль што не цалком з сялянства і толькі вельмі невялікі процант маем мяшчан, яшчэ меней работнікаў і працоўнай інтэлігенцыі. Усе гэтыя класы жыўць з працы рук, хоць часткова і маюць сваю хату і кавалак зямелькі. Гэтае мізэрнае ўладанне не дае магчымасці ні адной з груп нашага грамадзянства мець даход толькі з уласнасці, а затым усе мы зьяўляемся працоўным народам, у якім сялянства, як па свайму ліку, так па сваёй беднасці, займае першае месца. Вось гэтая аграмадная большасць насялення Беларусі, і ў дадатку, цяпер найбяднейшая наша класа — сялянства павінна адыгрываць у гісторыі нашага народу рашучую ролю, павінна яно дайсьці да ўлады працоўных, каб спыніць выковыя крыўды, каб спыніць галіту, несправядлівасць і зьдэкі. Народ наш адродзіцца і вызваліцца толькі тады, калі нашае сялянства пойдзе па шляху сваёй моцнай арганізацыі — паграмадзку ўзгадуецца і загартуе ў сабе сілу волі і стойкасць. Такую працу, якая імкнецца арганізаваць сялянства і гэтым стварыць рэальныя асновы нашай лепшай долі, вядзе Беларускі Сялянскі Саюз. Арганізатары Саюзу, прадстаўнікі Беларускага Народу ў Сойме, паслы В. Рагуля і Ф. Ярэміч ужо амаль што на 2 гады таму назад зразумелі, што сіла беларускага руху — ў сіле беларускага сялянства, што толькі сялянства як наймагутнейшая лічэбна класа можа поруч з іншымі працоўнымі вызваліць бацькаўшчыну з нядолі і гора. Але сілы нашага сялянства распылены і прыкрытыя цемрай. Трэба толькі гэтыя сілы сабраць пад адзін сьцяг у свой Сялянскі Саюз і скінуць цемру праз усведамленне сялянства, — тады можна будзе зьдзейсніць усе ідэалы беларускага адраджэнскага руху.

Вялікае значэнне сялянскае арганізацыі ўсе добра разумеюць. Найбольш гэта непакоіць тых, што ня хочуць, каб сялянства павяло за сабой увесь адраджэнскі рух. Дзеля гэтага ўсе нашыя ворагі ўвесь час імкнуліся і імкнуцца да таго, каб не дапусьціць да ўсведамлення сялянства, каб не дапусьціць да стварэння моцнага Сялянскага Саюзу.

З СОЙМУ.

Прапанова

Беларускага Пасольскага Клубу ў справе кс. Гадлеўскага, якога проці 22 арт. Канкардату пасадзілі ў Макатоўскі вострог у Варшаве.

Суды Рэчыспалітае за беларуска-нацыянальную працу асудзілі кс. В. Гадлеўскага на 2 гады крэпасці.

Згодна з 22 арт. Канкардату, падпісанага 10.ІІ. 1925 г. паміж Польскаю Рэчыспалітаю і Апостольскаю сталіцаю, каталіцкія духоўнікі, асуджаныя ў вострог без пазбаўлення правоў, павінны адбываць кару ў кляштары, або ў іншым месцы на гэта вызначаным.

Нязгодна Канкардату Міністар Справядлівасці выдаў распараджэнне з 23.ІІ. 1927 г. (Dz. Urz. Min. Sprawiedliwosci № 5), згодна якога духоўнікі, асуджаныя на кару ў вострог, або ў крэпасць, павінны адбываць гэтакую ў вызначаных на гэта катаржных вострогах.

Дык згодна гэтага распараджэння, кс. В. Гадлеўскі, асуджаны на 2 гады крэпасці 24 сакавіка 1927 г. заместа кляштару пасаджаны ў Макатоўскі катаржны вострог у Варшаве.

Дзеля гэтага падпісаныя прапануюць: Высокі Сойм няхай пастановіць:

Урад заклікаецца Соймам зараз-жа перавясці кс. В. Гадлеўскага з катаржнага вострогу ў Макатове ў вызначаны на гэта кляштар згодна Канкардату.

Варшава, 20 чэрвеня 1927 г.

Прапанова

пасла Рагулі і кал. з Беларускага Клубу ў справе дапамогі жыхарству Наваградзкага ваяводства з прычыны стыхійнай катастрофы.

12 і 14 г. чэрвеня на тэрыторыі Наваградзкага ваяводства прайшлі два гураганы, якія прычынілі тутэйшаму жыхарству вялікія шкоды. Вялікія страты прычыніліся ў Слоніўскім, Наваградзкім, Стаўпецкім, Лідзкім, а часткава і ў Баранавіцкім паведах. Вялізарныя страты зьяўляюцца як у будынках, так і пасевах, якія ў некаторых вёсках абсалютна выбіў град, які падаў вялікасцю з валоскі гарэх, а нават у Стаўпецкім павеце з курнае яйко.

І затым рожныя Паўлюкевічы, ды Луцкевічы і нарэшце іх падгалосак „наўчоны садар“ Янка Станкеўчык прыкладалі і прыкладваюць свае рукі да разбураючай працы. Але апошні з іх, каб больш падлізацца сялянству і ўвесьці яго ў блуд, адважыўся назваць сваю кампанію таксама „Беларускім Сялянскім Саюзам“. Гэты замаскаваны манёр ворагаў беларускага адраджэння гавора толькі аб тым, што Беларускі Сялянскі Саюз і яго правадары выбралі правільны шлях, што толькі гэты шлях вядзе да поўнага вызвалення. Сялянству трэба толькі ісьці па гэтым шляху, не зважаючы на тое, што нашыя ворагі хочуць зьбіць сялянства з праўдзівай дарогі, што вядзе да нашага збаўлення.

Дык кожны селянін помні, што здабудзеш сабе лепшую долю толькі сваімі мазольнымі рукамі і толькі пры помачы свайго Сялянскага Саюзу будзеш сам гаспадаром на сваёй зямлі!

Кожны запісвайся ў Саюз!

А. Саюзнік.

Акрамя знішчэння засеваў і будынкаў, многа асобаў забіта і паранена. У Наваградзкім павеце найбольш уцярпелі Райчанская, Дварэцкая, Кашэлеўская, Пачапаўская, Усельюбская, Любанская і Дзятлаўская воласці, дзе як напрыклад в. Валюўка амаль што дачыста знішчана, бо з будынкаў 28 гаспадароў, толькі чатыры астатліся цэлымі.

У Стаўпецкай воласці, у вёсцы Баханы, акрамя ахвяраў людзмі і знішчэння пасеваў, дачыста збураны будынкi 15 гаспадарак.

Знішчэнне пасеваў дасягае з 20 проц. у Баранавіцкім павеце, да 95 проц. у Наваградзкім павеце, напрыклад у Дварэцкай воласці.

Дзеля таго, што жыхарства Наваградзкага павяту вельмі ўцярпела ад святавае вайны і не направила яшчэ сваіх гаспадарак, гэтая стыхійная катастрофа палажэнне зрабіла надта цяжкім, а каб не дапусьціць вымірання ад голаду насялення, неабходна прысьці з неадкладнаю дапамогаю ад ураду.

Ніжэй падпісаныя прапануюць: Высокі Сойм няхай пастановіць: Заклікаецца Урад прысьці з дапамогаю жыхарству Наваградзкага ваяводства, якое спаткала стыхійная катастрофа.

Варшава, 20 чэрвеня 1927 г.

Складайце афяры на помач знішчаным навалніцай гаспадаром!

Рэдакцыя „Сялянскае Нівы“ зварачваецца да ўсіх падпішчыкаў, чытачоў і наагул да беларускага грамадзянства, што жыве ў краі і заграшчы, асабліва ў Амэрыцы, з клічам: прысылайце афяры на помач знішчаным навалніцай гаспадаром!

Афяры можна прысылаць на адрэс: Вільня, Завальная 6—5 (Wilno, Zawalna 6—5) — Рэдакцыя „Сялянскае Нівы“.

Рэфэрэндум у Літве.

Старшыня літоўскага ўраду Вальдэмарас, у гутарцы з прадстаўнікамі прэсы, сказаў, што ўрад апрацоўвае адумасловую ўставу ў справе рэфэрэндум. Рэфэрэндум у Літве мае адбыцца пасля летніх работ на раллі.

Апрача таго Вальдэмарас заявіў, што ўрад апрацоўвае новую прэсавую ўставу, якая мае на мэце больш упарадкаваць цензуру.

Землятрасенне у Крыме.

У Крыме 27 г. м. чутно было трасенне зямлі. Ад землятрасення сьцены шмат камяніц пашчапаліся.

Замах на старшыню Ваеннага Суду у Маскве.

На старшыню Ваеннага Суду ў Маскве т. Аргола быў зроблены замах. Некалькімі з ліварвэру стрэламі ранены судзьдзя.

Вінавальніка замаху арыштавалі.

Сяляне! Запісвайцеся у Беларускі Сялянскі Саюз!

Аб выбарах у самаурады.

Сяляне - Беларусы!

Помніце, што цяперашнія выбары ў самаурады выскажучь, ці Вы добра асьведомлены і арганізаваны, ці не. Ад вашага дружнага выступленьня на выбарах будзе залежыць склад выбраных валасных рад. Як толькі выбраце сваіх сялянскіх прадстаўнікоў, то зараз у воласьці пойдучь новыя парадкі, перадусім наступіць зьмяньшэньне падаткаў і рожныя іншыя палёгкі. Дык усё, хто мае скончаных 21 год, ідзіце на раённыя (вясковыя) сабранні, стаўляйце сялянскія кандыдатаў у сябры валаснога сабранья і дружна галасуйце за сваіх прадстаўнікоў. Каб ні адзін ваш голас ня ішоў за абшарнікаў ці іх эканоміў або рожных каляністых! Адавайце галасы толькі за сваіх беларускіх сялянскіх мясцовых кандыдатаў! Але і сярод Беларусаў ёсьць ужо здраднікі, дык трэба высцерагацца агентаў Паўлюкевіча і іншых, што раз'яжджаюць па вёсках і вядучь агітацыю. З імі вам не падарозе. Трымайцеся толькі сваіх сялянскіх мясцовых беларускіх сьвядомых параднікаў і ідзіце за іх рады!

Выбраныя сябры валаснога сабранья павінны загадзя паразумецца між сабой і ставіць адзін сьпісак кандыдатаў у валасную раду ад групы сялянскіх сяброў валаснога сабранья. Усе фармальнасьці трэба зрабіць паводле закону і інструкцыі, якія былі надрукаваны ў № 46 і 48 „Сялянскае Нівы“. Калі-б у часе раённых ці выбараў на валасным сабранні хто небудзь нарушыў выбарны закон, дык абавязкам кожнага з вас падаць павятоваму выбарнаму камісару пратэст і дамагацца ўневажненьня выбараў (§§ 40, 41, 42 выбарнага закону).

Каб магчы сьлядзіць за выбарамі і даваць сялянам парады ў справе выбараў, просім усіх сялян выбаршчыкаў прысылаць у рэдакцыю такія даныя:

1) На які дзень вызначаны выбары сяброў валаснога сабранья ў данай вёсцы?

2) На які дзень вызначана валасное сабраньне ў данай воласьці?

3) Як адбываліся выбары сяброў валаснога сабранья?

4) Як адбываліся выбары валасной рады на валасным сабранні?

5) Каго выбралі ў сябры валасной рады і склад новай рады па нацыянальнасьці (сколькі Беларусаў, сколькі Палякаў і сколькі іншых)?

6) Характэрыстыка сяброў новае рады?

7) У выпадку нарушэньня закону пры выбарах—ці паданы пратэст?

Беларусы перамагаюць.

Эндэцкая польская газета „Dziennik Wil.“ у сувязі з выбарамі ў валасныя рады піша наступнае:

„Сьледам за правалам польскіх выбарных сьпісак да самаурадаў у некаторых паветах Віленшчыны, а між іншым у Маладэчанскім павете, дзе Палякі здабылі мізэрны процант галасоў, польскія сьпіскі панясьлі новы праваў. У выніку нядаўня праведзёных выбараў у валасныя рады ў Слоніўскім і Нясьвіскім пав., беларускія сьпіскі атрымалі 80 проц. мандатаў“.

СЯЛЯНЕ! Аб нарушэньні закону пры выбарах падавайце пратэсты!

3 жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Справаздача Гуртка Інстытуту ў Гайніне, Баранавіцкага павету.

Гурток існуе ад жніўня 1926 г., мае 10 сяброў. Гурток ня мог праявіць шырокай дзейнасьці з прычыны недастачы матэрыяльных сродкаў і недахватку інтэлігентных працаўнікоў. Гурток усёй-ж такі залажыў коопэратыўную бібліятэчку; кніжкі вельмі ахвотна хватаюцца ўсім сябрамі, асабліва школьнай моладзьдзю ўсёй вёскі. Апрача таго супольна з Мядзьведзіцкім гуртком Гайнаўскі гурток ладзіў лекцыю. Для ажыўленьня працы гуртка вельмі пажадана, каб інструктар Інстытуту даведаўся да нас.

Старшыня Я. Скарына.

Сэкрэтэр Я. Шпак.

П а д з я к а

Ад імя ўсяго Інстытуту гэтым складаю гарачую падзяку ўраду і ўсім сябрам Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Жодзішках за вельмі спагаднае і цёплае прыёме, якое было выказана гуртком віленскай групе „Беларускі Народны Тэатр“ і старшынні цэнтральнага ўраду падчас сьвяткаваньня ўгодкаў залажэньня тэатру, Жодзішках і абходзін Купальля.

А. Більдзюкевіч

Старшыня Цэнтр. Ураду Інстытуту.

3 жыцьця Польшчы.

Аб зьмене выбарнага закону.

24-га чэрвеня канстытуцыйная падкамісія Сойму разглядала праекты зьмены выбарнага закону ў Сойм і Сэнат.

Падкамісія абгаварвала праект Нацыянальнай Работніцкай партыі (NPR).

Паслы нацыянальных меншасьцяў выступілі проці гэтага праекту зьменаў, які мае на мэце зьменьшыць у Сойме лік прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў. Паслы з лавіцы прапанавалі рад паправак, між іншым адзін польскі пасол прапанаваў увядзеньне саюзьспіскаў у паасобных акругах для чатырох выбарных груп.

Пад канец дыскусіі падкамісія паверыла рэфэрат аб зьмене выбарнага закону паслу Пепелю, які мае прыгатаваць справаздачу на бліжэйшае паседжаньне падкамісіі, якое адбудзецца 30-га чэрвеня.

Паседжаньне Сойму і Сэнату.

Бліжэйшае паседжаньне Сойму мае адбыцца 30-га чэрвеня. Сэнат мае сабрацца ў часе ад 6 да 13 ліпеня і разгледзіць прынятую Соймам папраўку да канстытуцыі ў справе разьвязаньня Сойму.

Роспуск соймакаў.

Паводле вестак, міністэрства ўнутраных спраў маніцца распусьціць павятовыя соймакі і павятовыя аддзелы і вызначыць выбары сяброў соймакаў. Такія выбары маюць адбыцца пасля выбараў валасных рад.

НАВІНЫ.

— Сьвяткаваньне Жодзішнага Гуртка.

Жодзішны Гурток Інстытуту дня 26-га г. м. сьвяткаваў угодкі залажэньня ў Жодзішках беларускага тэатру і абходзіў Купальля.

Пасьля спектаклю, які быў адыграны трупам „Беларускі Народны Тэатр“, сябры гуртка, віленская трупа і запрошаныя госьці на лодках выехалі па Вяльлі за некалькі вёрст ад Жодзішак і над берагам Вяльлі каля засьц. Мель наладзілі маёўку. Прыехаўшых на лодках авацыйна з разложанымі агнямі спаткалі сябры Інстытуту з акалічных вёсак. Падчас маёўкі адбываліся скокі, сьпевы беларускіх народных песняў, дэклямацыі і прамовы.

У часе гэтага сьвяткаваньня Гурток выказаў нязвычайную арганізаванасьць, беларускі патрыятызм і вялікі мастацкі здольнасьці сяброў. Сьвяткаваньне трывала аж да раніцы.

3 успамінаў мінулага.

Ціхі веснавы вечар. Я выйшаў на вуліцу падыхаць сьвежым паветрам. Ад лёгкага ветрыка шапочуць маладыя лісточкі на развесістай старой ліпе, навяваючы нейкую задуманасьць на душу, жальбу да чагосьці... Зоркі мігаць на бязвоблачным небе, нібы хочучь штось сказаць таёмнага... пацяшачага. У ціхай задуманасьці я апусьціўся на лаўку пад ліпой.

Гэты ціхі, цёплы вечар напаміў мне іншы вечар... за кратамі турмы ў Пружане. Так-сама, як сёньня, і тагды ўжо распусьціліся дрэвы. Праз адкрытае вакно ў цесную цэлю ўрываўся сьвежае веснавое паветра. Чатырнаццаць арыштантаў з выбледлымі худымі тварамі, з нейкаю нецярплівасьцю, то хадзілі з кутка ў кутка, то падыходзілі да вакна і глядзелі з роспаччу на чырвоны мур, які аддзяляў іх ад сьвету. Я абапёршыся на вакно, прытуліўшыся распаліянаю ад жальбы па волі галавою да халодных жалезных крат, так-сама глядзеў на сіняе неба, з якога як сёньня мігацелі нязлічнай колькасьці зорачкі; так-сама шапатаў ад лёгкага ветру за чырвоным мурам жалезных вяршочкі плакучых бярозак...

... У цэлі робіцца ціха. Адзін з арыштантаў пачаў апавяданьне аб сваіх жыцьцёвых няўдачах і ўсе арыштанты, усеўшыся кругом яго, слухалі гісторыю, забываючы на некалькі хвілін сваё гаротнае жыцьцё і цэгляныя чырвоныя мury, што іх сьцерагалі. Нават зялёныя вяршынькі бярозак, здавалася, пахіліліся бліжэй над мурам і быццам прыслухоўваліся сумнаму апавяданьню сына гаротнае ўгнецянае, утопленнае ў сьлёзах старонкі...

„Калісьці—пачаў сваё апавяданьне малады арыштант—гадоў чатыры таму я ня ведаў, што ёсьць палітыка і тым балей турма. Гэта апошняя была для мяне чым-сь нядобрым, страшным. Калі часта пры мне гаварылі, што туды пасылаюць большасьць нявінных,—гатовых да ахвяр для сваіх блізкіх людзей,—я ня спрачаўся, але сам думаў, што ня зусім гэта праўда. Чаму-ж

не пападу туды я, ці вась Мітрафан, ці Габрусь, калі мы нічога ліхога не зрабілі? У ліхую гадзіну аднак мусіць я падумаў гэта.

Было гэта ў восень у 1923 годзе. Выбраўся я з сваімі знаёмымі хлопцамі шукаць сабе працы ў якойколей лясаніліні. Набралі сабе ў мяшэчкі хлеба на цэлы тыдзень і пайшлі ў чацьвярох да найбліжэйшай пільні, якая была ад нашае вёскі 17 кіл. Да паўдня дабраліся на мейсца, але працы не знайшлі і тою самаю дарогаю варочаліся да хаты. Дарога ішла сярод хваёвага лесу. Нас захапіла ноч. Нязлічная колькасьць сьвятлячкоў, які зоркі сьвятліліся ў прыдарожнай мураўцы, і мы, ня глядзячы на змораннасьць і цяжкія торбы на плячо, адзін перад адным хапалі гэтыя зоркі і забаўляліся імі. Каля поўначы падыйшлі да сваей вёскі.

За хвіліну, разьвітаўшыся з сваімі таварышамі—я ішоў па вуліцы да сваей хаты. Не даходзячы колькінаццаць крокаў заўважыў я штось белае сярод вуліцы. Падыйшоў,—пачка паперы зьвязана шнурочкам. Ня думаючы доўга, я нагнуўся і ўзяў гэтую пачку, з мэтай паглядзець заўтра, што гэта ёсьць. Увайшоў у хату сваю ціха, ня хочачы будзіць сваей сям'і, палажыў пад лаўку сваю торбу з хлебам і знайдзену пачку паперы, разьдэўся і лёг на сваім ложку.

Збудзіў мяне нейкі гоман. З прасоньня ня зусім цяміў. Было яшчэ цёмна. Калі прыслухаўся, пазнаў за вакном голас сваёй бацькі, які гаманіў з двума нейкімі людзьмі.

— „Hdzie jest syn pana?“ — пачуў я незнаёмы голас.

— „Пайшоў яшчэ ўчора шукаць сабе працы, — чуў адказ бацькі.

— „Dokąd?“

— „Ня ведаю, паночку“.

— „Proszę zapalić ogień“.

Усе тры ўвайшлі ў хату. Бацька запаліў лампу. Пры сьвятле лампы я пабачыў двух паліцыянтаў. Што ім трэба?! Няпрыемнае пачуцьцё ахапіла мяне.

Кінуўшы погляд на мяне, паліцыянт з

пагрозаю паглядзеў на бацьку, які ня ведаў, як сталася, што я дома, бо ня чуў як прыйшоў. Я ўстаю з ложка. — „Z rozkazu... i t. d. мушу зрабіць рэвізію“. — Згаджаюся. Пачалі трасьці. Знайшлі торбу з хлебам. Паясьняю, што хадзіў шукаць заробкаў і ўначы вярнуўся.

— „А чаму бацька хацеў схавачь вас?“

— „Бо ён ня бачыў, як я прыйшоў“—кажу. Зноў трасуць.

— „A to co?“ — і мая пачка, якую я знайшоў на вуліцы, перайшла ў рукі паліцыянта.

— „Гэта...“

— „Komunistyczne odezwy!“

Ніякія паясьненьні не памагаюць. Мяне скручваюць вяроўкамі і вядуць... Куды?

А вась пасьля доўгай валакіты па рожных пастарунках, экспозытурах і іншых, пасьля цэлага раду „данросаў“, аб якіх гаварыць тут ня буду, трапіў у гэтую самую турму, у якой я сёньня“.

Арыштант замаўчаў. Некалькі часін усе маўчалі.

— „Гэта было ў 1923 годзе. Але слухайце далей. Прасядзеў я тагды дзевяць месяцаў, за гэтымі самымі кратамі. Ужо і не чакаў, што калі выпусьцяць. Ба! нават сам сябе лічыў ужо нейкім вінавайцаю, заслугуючы на цяжкую кару. Аж адзін раніцай прыйшлі, прыказалі апраўца і... выпусьцілі, нават ня спытаўшы і не сказаўшы ні слова.

Выйшаў за браму вастрогу,—якая з лязгам зачынчалася за мною,—аглядзеўся... Сьлёзы толькі заімглілі вочы. Што гэта? сон? Так, гэта ўсё быў нейкі цяжкі сон—нічога больш,—і ледзь валочучы ногі наплёўся да хаты. І часта дома ўжо стаяў перад вачыма гэты страшны да болю сон... Прайшло тры гады. Жудасны сон крыху забыўся—сьляды на ім засталіся. Я стаў задуманым, мяне навясціла мэлянохолія; я часта забываўся пры рабоце, і работа валідася з рук. То зноў слухаю нечае апавяданьне і... ні слова не пачую яго,—мысьлі лятаюць нейдзе далёка; то іду да хлява,—а зайду да пуні; а часта,—як і ў турме,—садзіўся я ля вакна апёршыся на

СЯЛЯНЕ! Галасуйце за сьвіскі беларускіх сялянскіх кандыдатаў!

Усюды клін.

— **Прыезд Прэзыдэнта ў Вільню.** У сувязі з урачыстасьцямі каранацыі Вострабрамскага абразу для большай палітычнай польскай дэманстранцы 1-га ліпеня маюць прыехаць у Вільню Прэзыдэнт Польшчы Масьціцкі і Старшыня ўраду марш. Пілсудзкі.

— **Беларусы і каранацыйная ўрачыстасьць.** Дзеля таго, што польскае духавенства і польскія ўлады рыхтуюцца да каранацыі Вострабрамскага абразу пад назовам „Каралевы Польскай“ і адначасна хочуць гэтым зрабіць польскую палітычную дэманстрацыю на нашых землях, Беларусы паставілі ня прыймаць удзелу ў быццам рэлігійнай дэманстрацыі.

— **Мастацкая выстаўка.** Ад 24 чэрвеня да 5 ліпеня ў салі Віленскай Беларускай Гімназіі (Вострабрамская 9) аткрылася мастацкая выстаўка прац вучняў мастацкіх працоўняў Віленскай і Радашковіцкай гімназіі з удзелам кіраўніка, мастака Я. Драздовіча.

Выстаўка адчынена штодзень ад 12 да 7 гадзіны ўвечары.

— **Беларускі Народны Тэатр.** Аб'ездная група „Беларускі Народны Тэатр“ Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры надовычы выехала на правінцыю. Першы спектакль-вечарына быў адыграны ў Смаргонях дня 25 г. м. Пастаўлены былі: „Мікітаў Лапаць“ і „Міхалка“. П'есы былі прыкрашаны беларускімі нацыянальнымі танцамі, а таксама выступленьнем Беларускага хору.

Тэатр меў вельмі добры паспех. Другі спектакль быў адыграны 26-га г. м. у Жодзішках, Вялейскага пав. Ставілі „Суд“ і „Мікітаў Лапаць“.

Наступныя спектаклі маюць адбыцца у Лебедзеве, Маладэчным, Красным, Палачанах, Валожыне, Суботніках, Іўі і г. д.

— **Арышты ў Беластоцкім.** Паводле польскіх газет паліцыя ў Беластоцкім ваяводстве ў працягу апошняга тыдня зьліквідавала быццам камуністычную ячэйку і арыштавала 10 асоб у м. Сьвіслачы.

Цікава, адкуль бяруцца гэтыя ячэйкі, бо ўжо ў працягу некалькіх год кожны тыдзень на некалькі ячэек паліцыя ліквідуе?

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізацыі — сіла!

Баянсуючы вынікі выбараў у Віленскую Меставую Раду „Наша Праўда“ піша:

„Сялянская Ніва“ ашуканствам адарвала ад сьпіску № 15 частку галасоў выбаршыкаў-Беларусаў, абвясціўшы напярэдадні выбараў, быццам на сьпіску № 15 Беларусаў няма, і быццам дзеля гэтага беларускія работнікі паставілі галасаваць за № 1“.

Радуючыся сваёй перамозе „Сялянская Ніва“ вітае беларускіх работнікаў, якія прыхіліліся да яе закліку і сьведома сталі на беларускім нацыянальным грунце.

Пішучы далей аб выбарах „Наша Праўда“ пакіравала ў іншы бок кола сваіх адносін да Літвіноў заяўляючы:

„Бясспрэчна дадатнім фактам будзе ўваход у Меставую Раду прадстаўніка Літвіноў, ведамага культурнага працаўніка д-ра Шланзіса“.

Але-ж паглядзіце на шпальты папярэдніх нумараў „Нашае Праўды“, дзе літары як валы стаяць і рыкаюць, што Літвіны—фашысты. Адкуль гэта павеяў на „Нашую Праўду“ гэтакі ветрык і навошта яна гэтак цёпла, пасыла наганы, адзваецца аб Літвінах? Баламутная лёгкія „Праўды“!

Не перастае „Наша Праўда“ заклікаць беларускае сялянства пакахацца з польскімі асаднікамі, гэтак сама як яна сама пакахалася з работнікамі. Але-ж жыццё паказала вынікі гэтага аднасьці, бо ў той час, калі П. П. С. атрымала ў Вільні дзевяць месцаў, дык дэнацыяналізатары—Палякі, Жыды і „наша-праўдзінцы“ разам толькі 5! Чаму гэта? А таму, што польскі работнік больш мае шавінізму, чым „Наша Праўда“—праўды.

Канкуруючы паміж сабою Лудкевіч і Канапацкі імкнуцца кожны сабе захапіць „лаўры“ Беларуска-польскага супрацоўніцтва.

Справа ў тым, што Лудкевіч у „Нашай Пр.“ запярэчыў, што ня быў у Варшаве, а сядзеў на Лукішках у востры. Паслы прызнаўся да віны ды пазьней ў „Н. П.“ напісаў, што быў у Варшаве і вёў перагаворы, але-ж формы для Беларускага войска не зацьвярджаў. Цяпер вось ізноў напісаў ліст да паважанае рэдактаркі „Нашае Праўды“ з безфактавым запярэчаньнем, але-ж паважаная рэдактарка гэтак была ўважліва да асобы Лудкевіча, што ўжо ад сябе прытачыла тэкст пісьма п. Канапацкага, які, як відаць, баючыся ўтраціць „лаўры“, падаў некалькі словаў, дзе паміж іншым гаворыцца:

... ў 1919 г. у Варшаве, калі я апрацаваў практы гэнае (зн. вайсковае формы для

беларускага войска ў польскай арміі, Рэд.) формы, то праўда, неаднаразова радзіўся з п. Лудкевічам і радзіўся толькі ў сэнсе нацыянальных адзнакаў формы, сама-ж форма была зацьверджана тагачасным Міністрам Вайсковых Справаў гэн. Сосноўскім“.

За гэтае цьвярдзеньне Лудкевіч назваў Канапацкага „асабіста часным чалавекам“.

Ну што-ж, калі гэтак, дык і няхай „лаўры“ тэхнічнае апрацоўкі фармаваньня „беларускага“ войска п. Канапацкаму, але-ж ідэйнае кіраўніцтва усё-ж такі астаецца п. Лудкевічу, бо п. Канапацкі працаваў, але-ж „радзіўся“ з Лудкевічам „у сэнсе адзнакаў формы“.

Ёсьць ведама, форму аканчальна зацьвердзілі польскія ўлады, але пакуль гэта наступіла, дык з боку Беларускага гэтую форму зацьвердзіў Лудкевіч, як прэм'ер. Кожнаму гэта ясна, ды і сам Лудкевіч разумее добра. Цьвярдзеньне „Сял. Нівы“ аб зацьвярдзеньні формы, што яго трэба разумець як зацьвярдзеньне практы формы для беларускіх войска, бо калі польская ўлада фармавала беларускімі рукамі Беларускае вайсковыя аддзелы, дык ёсьць ведама, польская ўлада беларускімі рукамі і зацьвяржала форму.

Але здзіўна тое, што Лудкевіч замоўчвае важнейшыя факты, а закранвае толькі некаторыя правы, менш важныя, сваёй дзейнасьці.

Аб найважнейшым закліку, што Лудкевіч, седзячы ў Варшаве, у часе польска-савецкай вайны, вёў з польскімі ўрадам перагаворы, зусім стараецца замоўчваць.

Рэдакцыя „Сял. Нівы“ на т ведамы некаторыя падрабязнасьці таго, як „шчыра і спагадна“ прыймаў Лудкевіча тагачасны польскі міністар замежных спраў і чым наагул кончылася лудкевічаўскае абіваньне міністэрскіх парогаў у Варшаве.

За ўсю яго тагочасную дзейнасьць Палякі дагэтуль удзячны Лудкевічу і гэтым даюць яму магчымасьць вясці працу на т пад „Наша-Праўдаўскім“ сьцягам!

СЯЛЯНЕ, БЕЛАРУСЫ!

Усе ідзіце на раённыя сабраньні і выбірайце сваіх стойкіх сялян-Беларусаў у сябры валаснога сабраньня!

рукі і доўга, доўга бязмэтна глядзеў на сіняе неба“...

Арыштант уздыхнуў цяжка і ўсё здавалася замёрла навокол яго. Бязрокі яшчэ ніжэй нахіліліся над мурам і зьліяныя лісткі яшчэ цішэй таёмна аб нечым шапталі...

Падыйшоў 1926 год. Гэты год асабліва памятна сялянам нашае вёскі і акалічнасьці ня зьлічанай колькасьцю пратаколаў. То комін ня чысты, то студня не пакрыта, то пчанё на двара бегае, ды і ці можна пералічыць усе тыя крыніцы, з якіх расьлі на 10—15 злотых штрафу на беднага селяніна. На гэтым грунце ў мяне з камандантам мяйсцовае паліцыі паўстала некалькі канфліктаў. Бяручы блізка да сэрца ўсякія зьдэкі над слабейшым, я ня мог устрымацца ад таго, каб не паспрачацца з камандантам паліцыі і некалькі карэспандэнцыяў аб зьдэках яго над сялянамі паслаў у Беларускае газету, за што камандант пачаў шукаць, да чаго-б прычапіцца, каб пацягнуць мяне ізноў за крата. Гэта яму доўга не ўдавалася, усялякія прычэпкі разьбіваліся, аж урэшце...

Падыйшло 1 мая. З умоцненаю зоркасьцю прыглядаліся паліцыянты да ўсякіх рухаў, якія здаваліся ім падозранымі. Пад вечар я з некалькімі калегамі пайшлі на вечарыну. Прабыўшы, як і заўсёды, вечар з дзяўчатамі, разыйшліся па хатах. Я спаў ля вакна, якое выходзіла на двор. Сярод ночы браханьне сабак збудзіла мяне, я глянуў у вакно, нейкая цень мітуснулася з двара на вуліцу. Ня ведаючы, што гэта можа быць, я выйшаў на двор і праглядзеў усе хлявы з жывёлаю. Уся была на месцы. Скаціна спакойна жвала жвачку. Усю тую ноч мне неяк ня спалася. Яшчэ перад сьвятаньнем заснукалі ў дзверы. Увайшоў камандант і два паліцыянты. Аб'яўляюць, што па даказу ў мяне хаваецца аружжа і яны мусяць зрабіць труску. Шукаюць. Абшукалі ўжо большую палову хаты. Я заўважыў на іх, наагул, рухах, што яны пэўна пажаданага для сябе выніку. Я не памыліўся. Як-бы ненарокам камандант заглянуў у вадным месцы ў страху

і выцягнуў ліварвэр. Скуль ён там узяўся—хіба-ж ня трэба гаварыць. Для мяне стала зразумелым і браханьне сабак уночы і цень чалавека, шмыгнуўшага з двара на вуліцу. Ну—і рэч вядомая—я арыштаваны, адначасна быў арыштаваны і мой адзін калега. Абыдвух нас пад канвоем адвялі ў бліжэйшы паліцэйскі пастарунак, дзе і ўпхнулі ў нейкую цёмную каморку бяз вока, замкнуўшы за намі дзверы. Што мелі мы рабіць? Я ведаў, што мне нічым ня ўдасца даказаць сваёй нявіннасьці, ведаў так-жа, чым заўсёды канчаюцца гэтыя рэчы. — І вось у мае галаве зраділася думка ўцечкі. Агледзіўшы добра падлогу, дзераўляную сцяну, — мы сталі чакаць вечара. Сумны то быў дзень“...

Усё слухалі арыштанта з што-раз большым зацікаўленьнем. Некалькі часін ён намаўчаў, паслы ізноў цягнуў далей:

— „Увечары, калі рух навокол заціх, калі пэўныя аб немагчымасьці ўцечкі вязьняў спад замка паліцыянты нейдзе пайшлі, мы пачалі працу: вынялі гнілую ля сьцяны палавіцу і пачалі грабьці мяккую сырую зямлю. Гадзіны дзеве—і нара гатова, каб пралезьці. Адзін за адным выпузьлі мы з нашае турмы і... дай-жа Божа ногі. Ня буду гаварыць вам аб тых падрабязнасьцях нашае ўцечкі. Пабыўшы яшчэ ў сваіх бацькоў, паглядзеўшы апошні раз на родную вёску, мы рушылі ў кірунку савецкае граніцы. На трэцюю ноч, перамогшы ўсе перашкоды, мы ўжо былі за граніцай,—тады ўздыхнулі спакойна. Калі пачало днець, мы падыйшлі да аднае вёскі і, сустрэўшы селяніна, пытаемся, як далёка граніца. — „26 кіл., але я вас павінен затрымаць, бо хто ведае, якія цяпер людзі ходзяць дзе“. Мы самі ахвотна пайшлі за селянінам да Сельсавету. Адтуль нас адправілі ў м. Н., дзе выслае начальства мела дапрасіць нас.— „Хто вы такія ды чаго сюды заблудзілі?“

— „Пане.. таварыш,—пачаў я яму паясьняць,— мы ўцяклі зпад польскага арышту, і пачаў гаварыць аб усім тым, што мы перажылі. Доўга распытваў нас нейкі старшы,

аж адвялі нас у нейкую каморку і... замкнулі. Чатыры дні сядзелі мы пад замком, а на пяты дзень аб'явілі нам, што нас „рэшэно“ выкінуць „обратно“ ў Польшчу. Дарэмны просьбы, паясьненні, дарэмны запэўненьні, што гэтым яны нас асуджваюць на вечную турму—дарэмна ўсё.

Як адшчапенцаў, якім няма месца на зямной планэце, нас гэтак сама пад канвоем правялі да самае граніцы ў лесе, і, паказаўшы дарогу, прыказалі не вяртацца больш, „каб ня было гарэй“. Ізноў мы апынуліся ў тым самым лесе, у якім нядаўна ішлі з надзеяй на недалёкае збаўленьне з пугаў няволі. Ня маючы сілы больш вытрымаць ад жалю я сеў на вываленым бураю дрэве, сьлёзы першыя, пякучыя да болю, пасыпаліся ў мяне з вачэй... Хто-ж мы ёсьць? Дзе той край, у якім мы маглі-б пражыць сваё жыццё? Лішніх, нікому непатрэбных, нас гоняць з аднаго боку і выкідаюць з другога, і пільнае на нас месца і супакою... Далей, што і гаварыць!.. Мы былі заўважаны пагранічнай вартай, схоплены і... вось я тут, а мой калега хворы ляжыць у турэмным шпіталі“.

Арыштант замоўк і нізка спусьціў галаву. Ніхто ня мог прагаварыць слоўца, усе маўчалі толькі нейкі пшэр, ня то ўздых, прайшоў сярод арыштантаў. Вечер мацней зашпаптаў бярозкамі і зьліяныя лісточкі ізноў таёмна зашапталі, жалычыся на несправядлівасьць людзкую...

Як зараз чую гэтае сумнае апавяданьне арыштанта, бачу яго пабледлую, жальбой сьціснутую твар, як зараз бачу і вяршыні зьліянага бярозак, нахіляных над чырвоным мурам турэмным.

Таксама мне ціха шапочуць у гэты веснавы вечар зьліяныя лісточкі ліпы, прыпамінаючы нядаўнае мінулае.

І мне зразумела іх таёмнае шаптаньне!...

ОСА.

Да нас пішучь.

Як праводзяцца выбары.

(В-ка Іванкавічы, Баранавіцкага пав.).

19-га чэрвеня адбылося ў нас сабраньне, на якім выбралі сяброў валаснога сабранья.

Ня глядзячы на тое, што ў нашай вёсцы ўсе сяляне—Беларусы, а Палякаў амаль зусім няма, абвадовы выбарны камітэт быў зложаны з асоб неспачуваючых нашай справе; вось яны: Фр. Межэўскі—старшыня, Гуго-Каллантай і Сьц. Герман. Апошнія вызначылі самі сябе кандыдатамі, дадаючы яшчэ некалькі асоб з Палякаў ды падлізнікаў, каторых за грош купіш. Ёсьць там і асаднікі—А. Лягенза, які мае 30 дзес. зямлі пад лесам, далей кандыдаты, што ходзяць на работу да Каллантая.

На сабраньні былі такія рэчы. Галасаваньне адбывалася „пераходам“. Гуго-Каллантай—сябра выбарнага камітэту і кандыдат—забег на перад і крычыць: „хто проці мяне, пераходзьце на той бок, а хто за мяне—стойце на месцы“.

Трэба ведаць, што Каллантай зьяўляецца ўласнікам маёнтку, дык ня дзіва, што ў сялян не хапіла адвагі перайсьці на другі бок, бо за гэта пан пачаў—бы пасыла ў суседзтве рожныя судовыя справы, то за скаціну, то за іншыя рэчы. Такім парадкам пан атрымаў 78 галасоў з агульнага ліку 105 галасуючых. Калі сяляне паставілі кандыдатам свайго чалавека Барыса Блашчэніца, то Каллантай яго аблаяў ды вычаркнуў са спіска кандыдатаў толькі за тое, што ён дамагаўся тайнага галасаванья, або галасаванья з падняцьцем рук.

Гэткім чынам нашай вёсцы ўдалося правесці толькі аднаго свайго кандыдата Габруся Блашчэніца, а рэшта 4-х—куды вецер вее, або паны, або іх падлізнікі.

Пакрыўджаньне.

Ад Рэдакцыі. Дзеся таго, што сябра выбарнага камітэту ня меў права вычаркнуць са спіска вашага кандыдата, падайце павятоваму камісару пратэст аб уняважненьні выбараў.

Выбары сяброў сабранья.

(Остроў, Баранавіцкага пав.).

11-га чэрвеня ў нас адбыліся выбары сяброў валаснога сабранья. Сяляне былі добра арганізаваны, стойка стаялі за сваіх кандыдатаў і выбралі выключна сваіх сялянскіх прадстаўнікоў на валасное сабраньне. Не падабалася гэта чужынцам і вась, калі старшыня зачыніў сабраньне, то б. царскі прыстаў абавзаў выбарных кандыдатаў лаяльным словам. Сяляне ўсе абураны за гэта ўжо і хочаць недараваць прыставу. Па закону, абражаны асобы могуць падаць у міравы суд за абразу і прасіць законнай кары.

Астроўскі.

Аб нашым жыцьці.

Мы жыхары вёскі Грамавічы, Бенецкай воласьці, Маладэчанскага павету жывём пры ўрадавым лесе, у якім спрадзеку пасьвілі скаціну. Перад вайною плацілі за пашу ад кожнае скаціны 50 капеек, а цяпер плацім гатоўкаю па 4½ злоты. Дык, папраўдзе сказаўшы, гэта ня дорага, можна было-б вытрываць селяніну. Але вась бяда, што акрамя гэтага яшчэ трэба загародзіць сенажаці, якія невялікімі кавалкамі знаходзяцца сярод лесу. Пакуль не загародзіш, ня выдадуць білету на пашу, а гародзіць прыходзіцца вельмі многа. Напрыклад, калі селянін мае дзьве кароўкі, дык на яго долю прыходзіцца гарожы па 4 дні з канём, бо трэба вазіць жэрдкі. Жэрдкі ня будзеш сеч дзе захочаш, а там, дзе вызначаць, дык часта прыходзіцца вазіць вельмі здалёку. Калі палічыць дзень працы работніка з канём 5 злотых, дык за чатыры дні выйдзе 20 злотых, а знача—селянін, маючы дзьве кароўкі, плаціць за пашу не 4½, а 15 злотых.

А яшчэ бяда і ў тым што калі загародзіць усе кавалачкі сенажаці, дык астаюцца толькі самыя гупшчы, дзе для пасьвіска ня прыгодна. Просім лясную ўправу, каб гэтыя сенажаці скасаваць, бо надта шмат зьявілася іх ў лесе Маркаўскай дачы.

Да ўсяго гэтага трэба далучыць і тое, што авечак пасьвіць па ўсяму лесе нельга, трэба купляць вызначаны кавалак, а як купляць?

За пашу для авечак таксама трэба плаціць працаю. Трэба за два гектары паны выкапаць ямкі для пасадкі дрэваў на 3 гектарах, ямка ад ямкі павінна быць і мэтр. Ямка павінна быць чатырохвуголавая ў чысты кант і наагул з усякімі фасонамі, а калі што ня гэтак, дык зараз і забракуюць, а тагды трэба папраўляць.

Пашлі гэта мы капаць гэтакія ямкі, і, як ведама, зайшлі да лясніка, але-ж яго ня было дома, дык ужо самі без яго неяк знашлі свой абшар. Для нас была дзялянка ўжо вызначана, адмерана і адзначана тычкамі і напіса-

на „Грамавічы“. Пачалі мы капаць, але-ж ня ведалі меры, а паказаць ня было каму. Пасьля двух тыдняў працы, калі мы накапалі ямак на 6 гектарах і хацелі здаць працу, дык наша праца зьявілася зусім ня прыгоднаю, бо ямкі былі або завузкія, або зашырокія, або заплыткія. З пасьці гектараў толькі 1¼ гектара былі зроблены добра, а рэшта забракавана. За ўвесь час працы ляснік ні разу ня прыходзіў да нас, каб паглядзець ды паправіць, калі што зьявілася ня гэтак, як трэба. Цяпер не дазваляюць нам пасьвіць авечак, а тут тэрмін уцякае, а калі ня выканчыш капаных ямак у назначаны час, дык і зусім ня будзеш пасьвіць. Дык вась якое нашае жыцьцё!

С. Невясёлы.

Яшчэ ўсё дапрос!..

(Дабучын, Пружаншчына).

Нашы хлопцы неяк ідуць з вичаркоў запыялі „Ад веку мы спалі“. За гэта прычэпіўся да хлапцоў паліцыянт тутэйшага пастарунку. Аднаго хлапца Міхася Зарэцкага зацягнуў на пастарунак і моцна „збадаў“. Аб гэтым падавалася Беларускаму Пасольскім Клюбам п. Міністру Справядлівасьці інтэрпеляцыя.

Цераз нейкі час за пияньне свайго нацыянальнага гімну прышоў хлапцам карны наказ: трэба або штраф заплаціць, або адсядзець пад арыштам. Лічачы гэта несправу лівым хлапцы падалі заяву да судзьдзі, каб справу разгледзеў публічна і прадставілі сваіх сьведкаў, якія мелі сьвердзіць, як праўда, што пиялі хлапцы беларускі нацыянальны гімн, а не „Інтэрнацыянал“, як гавора паліцыянт. Пружанскі судзьдзя заяву прыняў.

Пасьля гэтага прайшло шмат часу. Нашы хлопцы атрымалі павесткі явіцца да судзьдзі ў м. Шэрашова, але сьведкі ня былі пакліканы. Цікава толькі, што пан Б. быў таксама дапрасаны як сьведка, хоць зьяўляецца у гэтай справе зусім пачобнай асобай.

Дык вась як з мухі зрабілі вала і цягаюць нашу моладзь, а за што?... Выходзіць, што нам, дык і ня можна пияць свой нацыянальны гімн! Але-ж ці можна ўстрымацца, каб не выказаць сваё пачуцьцё бадзёрнасьці і жалю словам і мэлёдычнымі зьямкі песні, якія знаходзяцца ў нашым беларускім нацыянальным гімне?

Кожнае слова нашага гімну вылітае ў зыках песні, гэта-ж крыніца радасьці, дык як-жа ня піць з гэтае крынічкі падоху?!

І хоць цягаюць нас, бо 11 чэрвеня дапрасывалі 13 хлапцоў, але-ж мы пераносім нягоды бадзёра, бо за сваё роўнае і цярыцьця нека лёгка і пакутаваць ня страшна!

Малады Беларус.

Відавочныя зьдзекі.

У м. Браслаўі ёсьць тры бюры, дзе пішуча заявы і просьбы. Уласнікам аднаго бюра ёсьць Паляк-галілеюш, другога—Беларус, але несьведомы, а трэцяга бюра ўласнікам ёсьць сьведомы Беларус, працаўнік на ніве беларускай—старшыня ўраду гуртка Б. І. Г. і К. ў Браславе гр. К. Юхневіч. Усе тры вышэй зупомненныя бюралісты жывуць паміж сабой у згодзе, не стараюцца адзін другому канкурэнцы рабіць, дык затое ўсе кіраўнікі ўрадавых устаноў са сваёй арміяй усіх сваіх падуданых з усіх сіл стараюцца ўвясці канкурэнцыю паміж гэнымі бюралістаў. Яны апошняга з раду бюралістаў гр. К. Юхневіча перахрысьцілі і яго цяпер інакш не называюць як толькі: „Гурток“ або „Hudok“ ды „большэвік“.

Няхай панове ўрадаўцы за гэта мне вьбачаюць, але-ж вы будучы прадстаўнікамі ўлады і людзьмі ў сваім розуме, займаецеся такімі рэчамі як 8—9 гадовыя дзеці бегаючы па вуліцы без апекі бацькоў. Ды гэтага-ж мала. Ці-ж вам, панове ўрадаўцы, ня стыдна гэта сваім „woźnum“ прыказываць, каб яны, (калі ў іх пытаецца які небудзь чалавек, дзе можна будзе напісаць паданьне) людзям указывалі, або саўсім прыводзілі да бюра Паляка, а барані Бог да („Hudka“) гр. Юхневіча. Гэта ёсьць вялікі стыд для вас, бо робіце відавочны зьдзек над Беларусам.

Зьдзек другі для гр. К. Юхневіча, як для сьведомага Беларуса, са стараны ўрадаўцаў ёсьць такі: Урад Скарбовы ў Браслаўі, вызначаючы падатак ад абароту для бюралістаў, ужо спамінаючы вышэй, за 1926 год, паставіў наступным парадкам: прызнаць высокасьць абароту за цэлы 1926 год Паляку-галілеюшу 1200 зл., другому—як Беларусу несьведомаму 2000 зл., а трэцяму—як Беларусу сьведомаму толькі за 4 месяцы 1926 году і то 1500 зл.!

Гэта знача, першы мае абароту ў месяц 100 зл., другі—166 зл. 67 гр., а трэці—К. Юхневіч—375 зл.

З гэтага ўжо мы ясна відзім, што ў нас, з боку польскіх урадаўцаў, ёсьць відавочны зьдзекі над Беларусамі і ня ведаем, калі яны контацца. Мусіць Ён.

Аб шутавіцкіх справах.

У 25 годзе была ў Шутавічах, Смаргонскай воласьці, школа, хоць польская, але для нашых дзетак было лягчэй, бо было бліжэй хадзіць. Вядома, на вёсках цяпер пануе галіта, дык як блізка, узьдзеўшы які колячы лахман, ці якія атопкі, можна было хутчэй перайсьці ўраз некалькі хатаў. Цяпер перанясылі школу ў в. Сукневічы, а гэтакім парадкам там ужо аж тры школы. Хто гэтаму вінават—не вядома. Гавораць сяляне усяк. Можа „вьяльможным панам“ вуццяляем было далека хадзіць адзін да аднаго, ці можа так з якой прычыны? Пыталіся ў вуццяляў, дык яны адказалі „to tak trzeba“. Вось, браткі-ж вы мае, цераз гэта даецца нашым дзеткам, а так-жа і бацькам у знакі гэтае вуценьне! Марозамі ды мяцеліцамі, калі людзі нават і сабакі не выганяюць на двор, а дзецям трэба ісьці, бо не пашоў, дык зараз і чакай нейкіх паперак, а зараз за паперкамі кары штрафы ды арышты. Гэтак напрыклад, у нашай вёсцы сталася з А. П. і Ю. Ш. Плаціць нямачым, дык абвінавачанья і кажучь, няхай апісваюць пасьледнюю кароўку, або пасьледні пуд жыта. А хто гэта ўстанаўліваў? Хто яго ведае, можа інспектар школьны, ці можа і самі паны вуццялялі, бо абвінавачаных на расправу нікуды ня клікалі. З беларускімі дзэцямі у школах абходзяцца надта дрэнна. Крычаць, каб дзеці не гаварылі на беларуску ў школе. Асабліва выдзяляецца з трох вуццяляў Л. Я. Родамён з мужыцкай беларускае хаты, Смаргонскай вол. Але, як відаць, ён забыўся, што над яго калыскай матка сьпявала беларускія песні. Ён забыўся, што ганяў у поле скаціну з гэтакімі самымі дзэцямі і падзяляўся песнямі і гутаркай у сваёй роднай беларускай мове. А цяпер, гэты „пан“, вычураўшыся ўсяго свайго роднага, крычыць на дзэцей, каб ні гаманілі па сваяму. Аднаго разу прынес вучань у школу беларускую газету „Сял. Ніву“, гэты „вьяльможны пан“, узяўшы яе, паглядзеў і кінаў вучню, ды гавора іншым дзэцям паціху: „nie trzeba takiego paskudztwa przynosić do szkoły, trzeba nosić polskie gazety“.

Спатыкаючыся са сваім чалавекам ён заўсёды гаворыць толькі папольску.

Ганьба табе, панок! А вы, дзеткі, помніце, хто вас крыўдзіць! Не цярылі вы.

СЯЛЯНЕ! На раённых сабраньнях дамагайцеся тайнага галасаванья!

НАШАЯ ПОШТА.

Ів. Прэдку. Вашага першага пісьма не атрымалі. Паслалі яшчэ раз друкі і чакаем запоўненай анкеты.

Ф. Сьвірэпе. Вашага пісьма немагчыма зьямаць, бо яно размінаецца з праўдай. Вы не здаеце сабе дакладна справы з Вашай акцыі. Рэдакцыі дакладна ведама, хто зьяўляецца пшырым працаўніком на беларускай ніве, а хто падшываецца пад беларускі рух, каб займацца разбураючай працай. Раім Вам перастаць супрацоўнічаць з асобамі, якія не належаць да шчырых беларускіх дзэячоў.

А. Дудка. Газету пасылаем.

Дасталі ад:

Барташэвіча Вінц. — 3 зл.

Апанасэвіча Мацея, Палачаніна Паўлы — па 2 зл.

Да бедлама падпішчыкаў.

Шмат падпішчыкаў не атрымлівае зусім або вельмі неакуратна атрымлівае „Сялянскую Ніву“. Прычынай гэтага зьяўляецца блаяя воля валасной адміністрацыі і часам паштовых урадоўцаў. Каб спыніць гэтую ненармальнасьць, просім усіх падпішчыкаў прысылаць адкрыткі з паведамленьнем, ад якога часу падпішчык не атрымлівае газэты, ці якога нумару „Сялянскае Нівы“ зусім не атрымаў. Апача гэтага трэба напісаць, ці падпішчык атрымлівае газэту сам з пошты, ці праз воласьць. У кожным выпадку вьны ўлады адміністрацыя газэты будзе рабіць інтэрвэнцыю.

Адміністрацыя „Сял. Нівы“.